

Nr 255.

Av herr Nilsson, Alexander, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 17 maj 1923 (nr 115) om begränsning av den myckenhet brännvin, som må framställas i sammanhang med pressjästberedning.

I proposition nr 219 föreslår Kungl. Maj:t, att förordningen den 17 maj 1923 om begränsning av den myckenhet brännvin, som må framställas i sammanhang med pressjästberedning, med däri genom förordningen den 20 juni 1924 gjord ändring skall äga fortsatt tillämpning till och med den 30 september 1926.

Enligt förordningen av den 17 maj 1923 fastställdes den årliga kvantitet brännvin, som finge framställas i sammanhang med pressjästberedning, till 4,500,000 liter per år. I motion II: 440 vid 1924 års riksdag av herrar Olsson i Gävle och Björklund yrkades, att sagda kvantitet måtte minskas till 2,250,000 liter för tiden 1 oktober 1924—30 september 1925. Såsom huvudsakligt skäl för detta yrkande anfördes jästfabrikationsteknikens utveckling under de senaste åren, som åstadkommit att det vid tillämpning av de nyare tillverkningsmetoderna icke lönar sig att tillvarata den ringa mängd alkohol, som blir kvar i råvaran. Motionärerna framhöllo, att c:a 20 % av jästbehovet redan fylldes av fabriker, vid vilka dessa nya metoder tillämpas, och att dessutom en större fabrik, som ensam ansågs kunna tillverka 30 à 40 % av årsförbrukningen av jäst, syntes vara i färd med att omlägga driften till den moderna metod, som möjliggör ett fullständigt utbyte av jäst ur råvaran. Under sådana förhållanden ansågo motionärerna, att den kvantitet brännvin, jästfabrikerna hade rätt att framställa, borde nedsättas med minst 50 %, då de fabriker, som fortfarande använda gamla tillverkningsmetoder, annars faktiskt skulle erhålla möjlighet att öka sin brännvinstillverkning.

Bevillningsutskottet fann, att hänsyn borde tagas till de ändrade förhållanden, som inträtt beträffande jästproduktionen, men stannade vid att föreslå, att maximikvantiteten av det jästbrännvin, som finge framställas under tillverkningsåret 1924—1925 bestämdes till 3,500,000 liter, vilket även blev riksdagens beslut.

I Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag i denna fråga föreslås fastställande av samma maximikvantitet även för tillverkningsåret 1925—1926 i

väntan på slutligt avgörande i samband med antagandet av ny brännvinstillverkningsförordning. Av den sakunnigutredning, Kungl. Maj:t låtit verkställa, framgår bland annat, att inga större svårigheter i tekniskt avseende skulle möta vid övergång från tillverkningsmetoder, som giva relativt litet jäst och mycket sprit, till metoder med kvantitativt betydande jästutbyte och ringa mängder sprit, då de erforderliga ändringarna i den tekniska utrustningen måste anses vara ganska måttliga. Då emellertid jästens kvalitet i hög grad påverkades av den använda fabrikationsmetoden och risken i detta avseende vore större vid jästgivande metoder än vid annat förfaringssätt, vore det ur teknisk synpunkt icke önskvärt, att de jästgivande metoderna genom ändrade bestämmelser i lagstiftningen tvingades fram till användning vid de svenska jästfabrikerna.

Den uppfattningen torde vara ganska allmänt utbredd, att jästfabrikernas rättighet att tillverka brännvin bör helt och hållet borttagas i samband med utfärdandet av ny brännvinstillverkningsförordning. Den statssubvention av vissa fabriker, som nu faktiskt äger rum, är icke tilltalande, men det är tydligt att de fabriker, som tillverka brännvin och tack vare fördelaktiga kontrakt med aktiebolaget Vin- och Spritcentralen vinna större ekonomiskt utbyte härav än av själva jästfabrikationen, i det längsta draga sig för att omlägga fabrikationen efter de modernare metoderna. Såsom av den i Kungl. Maj:ts proposition åberopade sakkunnigutredningen framgår, skulle en genom lagstiftning framtvungad alltför hastig övergång från den ena metoden till den andra icke vara ur teknisk synpunkt önskvärd. Rätta sättet synes då vara, att riksdagen succesivt minskar det medgivna tillverkningsmaximum för att giva fabriker tid att vidtaga de förändringar, som äro nödvändiga för övergång till den modernare tillverkningsmetoden. Inom bevillningsutskottet torde denna uppfattning vid sistlidna riksdag även ha gjort sig gällande, då utskottet föreslog en första nedskrivning av tillverkningsmaximum med 1,000,000 liter. Den naturliga fortsättningen härpå borde vara en ny lika stor nedskrivning vid årets riksdag.

Med stöd av vad som anförts, får jag alltså hemställa,

att riksdagen måtte besluta vidtaga den förändring i Kungl. Maj:ts proposition nr 219, att den myckenhet brännvin, som må framställas i sammanhang med pressjästberedning för tiden 1 oktober 1925—30 september 1926, sättes till högst 2,500,000 liter.

Stockholm den 31 mars 1925.

Alexander Nilsson.